

CAN Rapport 119

CANs rapporteringssystem om droger (CRD)

Tendenser första halvåret 2009

Siri Nyström (red)

CAN – en kunskapsbank i drogfrågor

CANs främsta uppgift är att tillhandahålla kunskap om alkohol, narkotika och andra droger. Detta görs bland annat genom biblioteket, trycksaker av olika slag, webbsidor, seminarier, kurser och konferenser.

CAN följer drogutvecklingen

CAN följer utvecklingen av bruk och missbruk av alkohol, narkotika och andra droger. CAN samlar in och sammanställer resultat från undersökningar, statistik och andra data, gör egna undersökningar och utredningar eller ger forskare i uppdrag att göra det.

© Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN)
1:a upplagan, 1:a tryckningen (1–270)
Omslag: Löwenberg Media
ISSN 0283-1198
ISBN 978-91-7278-224-2 (tryck)
URN:NBN:se:can-2009-7 (pdf)

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Klara Norra Kyrkogata 34, Box 70412, 107 25 Stockholm

Tel: 08-412 46 00, fax: 08-10 46 41

E-post: can@can.se, hemsida: www.can.se

CANs rapporteringssystem om droger (CRD)

Tendenser första halvåret 2009

Siri Nyström (red)

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Rapport nr 119

Stockholm, 2009

Förord

Sedan 1985 har CAN samlat in data om förändringar i missbrukssituationen. Det gjordes inledningsvis två gånger om året via rapportörer i ett 20-tal kommuner. År 2000 kompletterades urvalet och rapportörer tillkom inom alla länspolismyndigheter.

I sin roll som ansvarig myndighet för kontakterna med flera europeiska samarbetsorgan i narkotikafrågor har Statens folkhälsoinstitut upplevt ett ökat behov av tidig information om nya preparat och nya trender i drogutvecklingen. CAN och Statens folkhälsoinstitut har därför gemensamt utvecklat CANs tidigare regionala rapporteringssystem.

Under 2007 såg vi över CRD-systemet (CANs rapporteringssystem om droger) för att dels göra det mer lätthanterligt och dels få mer kompetenta tolkningar av insamlade data. Detta resulterade i att undersökningen numera begränsas till de 15 största kommunerna. För att få mer kvalificerade kommentarer samarbetar CAN nu med en kontaktperson i varje kommun. Liksom tidigare samlar CAN in data medan det är kontaktpersonens uppgift att summera situationen i sin egen kommun.

De lokala kontaktpersonerna är välkomna att redovisa/kommentera insamlade kommunuppgifter även på annat sätt än via sin medverkan i denna rapport.

Utöver de 15 största kommunerna deltar, liksom tidigare, en representant från vardera länspolismyndighet. Redovisningen från dessa har numera begränsats till att omfatta information om narkotikapriser och nya preparat.

Ett led i förändringen av CRD är att datainsamlingarna numera omfattar första respektive andra delen av ett kalenderår. Föreliggande rapport avser drogsituationen första halvåret 2009.

Kontakt har tagits med NADiS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien) när det förelegat oklarheter angående nya preparat. NADiS är en arbetsgrupp som tillkommit på initiativ av Statens folkhälsoinstitut och består av representanter från ett stort antal organ med ansvar inom narkotikaområdet.

Tidigare i år hade vi ett första möte med de kommunala kontaktpersonerna. Vi enades då bland annat om att en kort sammanfattning av de viktigaste resultaten i varje undersökning skall spridas till en bred krets av intressenter.

Vi tackar alla rapportörer som bidragit med data till rapporten. Vi vill dessutom rikta ett speciellt tack till våra kommunala kontaktpersoner, som dels hjälpt oss med att uppdatera rapportörslistan och dels skrivit de lokala summeringarna.

Stockholm i december 2009

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning

Björn Hibell
Direktör

Innehåll

Inledning.....	7
Förändringar.....	7
Genomförande.....	8
Tolkningsproblem	8
Rapporter från de 15 kommunerna.....	10
Borås	10
Gävle	12
Göteborg.....	13
Helsingborg.....	15
Jönköping	16
Linköping	18
Lund	20
Malmö	21
Norrköping	23
Stockholm	24
Sundsvall.....	26
Umeå.....	27
Uppsala.....	29
Västerås	30
Örebro	32
Sammanställning av samtliga 15 kommuner.....	33
Länspolismyndigheterna	37
Nya droger.....	38
Nya preparat.....	38
Övriga rapporterade preparat	39
Sammanfattande kommentarer.....	42
Källor.....	43
Bilaga 1	44

Inledning

År 1985 fick CAN regeringens uppdrag att följa drogutvecklingen i landet. I uppdraget ingick bland annat att utveckla ett regionalt rapporteringssystem. Målsättningen var att genom rapportörer i ett antal kommuner få en snabbare indikation på förändringar i missbrukssituationen än vad officiell statistik kan ge.

EU fattade 1997 beslut om ”Joint Action on the information exchange, risk assessment and the control of new synthetic drugs”. År 2005 uppdaterades beslutet till att även innefatta samtliga nya psykoaktiva substanser. Besluten ålägger alla medlemstater att utveckla ett rapporteringssystem för tidig upptäckt av nya syntetiska droger (ett s k Early Warning System). För att tillmötesgå detta ombildades CANs rapporteringssystem våren 2000 i samarbete med Statens folkhälsoinstitut.

Uppgifterna samlas in genom att ett antal rapportörer besvarar en enkät med frågor om eventuella förändringar i drogsituationen och tillgången på olika preparat under en sexmånaders period. Dessutom finns öppna frågor om eventuella förändringar i grupper som använder droger, om förändringar i missbruksmönster samt en fråga om några nya narkotiska preparat förekommit. Rapportörerna skall endast lämna uppgifter utifrån kunskaper de fått genom sitt arbete på orten eller i regionen.

Syftet med CANs rapporteringssystem om droger (CRD) är att tidigt upptäcka nya preparat och nya sätt att använda befintliga preparat samt att belysa var i landet och i vilka grupper som det sker förändringar i droganvändningen. Inom ramen för CRD systemet samlas även gatupriser på narkotika in vilket har gett att prisutvecklingen kan beskrivas. Prisutvecklingen redovisas dock i en separat rapport¹.

Förändringar

Vid starten 1985 ingick 15 kommuner i ett strategiskt urval, som bestod av storstäder samt några kommuner av olika storlek relativt jämnt fördelade över landet. De tilläggsurval som gjordes senare medförde att 27 kommuner ingick i urvalsramen. Utöver kommunerna har uppgifter samlats in från landets 21 länspolismyndigheter.

För att öka validiteten och effektiviteten i systemet fördes under 2007 diskussioner om hur det skulle kunna förbättras. De två huvudsakliga problemen ansågs gälla antalet deltagande kommuner samt hur man skall tolka lokala data om drogutvecklingen.

När det gäller urvalet har det stora antalet deltagande kommuner gjort systemet otympligt. Därför bestämdes att antalet deltagande kommuner skulle begränsas till de 15 största. Detta gör att urvalskriteriet blir mer rationellt än tidigare. Det nya urvalet gör naturligtvis inte anspråk på att vara riksrepresentativt, men resultaten kan ändå, i motsats till tidigare, ses som representativa för någonting (det vill säga för de 15 största kommunerna).

Vad gäller tolkningen av lokala data har det varit svårt att på nationell nivå ge en tydlig och samlad bild av utvecklingen i de deltagande kommunerna. Ett mycket viktigt skäl till detta är att det krävs lokalkännedom för att kunna förstå och tolka situationen på en ort och en sådan kännedom finns oftast bara inom respektive kommun. Med anledning av detta har CAN inlett ett samarbete med en väl förankrad aktör i var och en av de femton största kommunerna, oftast den lokala drogsamordnaren.

Tanken är att CAN, liksom tidigare, skall sköta datainsamlingen och databearbetningen. Därefter får varje lokal kontaktperson uppgifter om hur de olika uppgiftslämnarna i kommunen har svarat och se-

¹ Senast utgiven: Fender et al (2008). Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2007. CAN Rapport 112.

dan gör den lokala kontaktpersonen en kort och översiktligt summering. Som ett led i detta finns möjlighet för vederbörande, när så anses lämpligt, att ta kontakt med vissa uppgiftslämnare för att följa upp vissa svar och inhämta kompletterande information.

Rapporteringsperioderna i CRD har tidigare varit oktober–mars och april–september. Numera har rapporteringsperioden justerats till att gälla halvårsvis så denna insamling avser perioden januari till juni 2009 och den förra insamlingen, perioden juli till december 2008.

Antalet uppgiftslämnare ligger sedan förändringarna på drygt 150 stycken, rapportörerna är främst verksamma inom socialtjänsten, sjukvården, polisen, frivård/kriminalvård och frivilligorganisationer. Svarsprocenten brukar uppgå till ca 80% vid varje mättillfälle.

Genomförande

Undersökningen består av två olika datainsamlingar; en till rapportörer i de 15 största kommunerna och en till landets 21 länspolismyndigheter.

Datainsamlingen i kommunerna genomfördes som en webbenkät som skickades ut i september. Sju rapportörer fick efter önskemål enkäten via posten. Svaren skulle sändas till CAN senast den 15 september och därefter började arbetet med att kontakta de rapportörer som ej svarat, slutdatum för detta var den sjätte oktober. Påminnelser sändes ut via mejl och i de kommuner där svarsfrekvensen var ovanligt låg kontaktades de lokala kontaktpersonerna om vilka i deras kommun som ej svarat, för att de skulle kunna höra av sig och uppmana uppgiftslämnarna att svara.

Totalt skickades 153 enkäter ut varav fem stycken rensades bort i slutskedet. Av dessa plockades två stycken bort på grund av att personerna var tjänstlediga. En person hade slutat sin anställning och en skulle ha tagits bort efter förra insamlingen men fick enkäten av misstag. Dessa fem respondenter borde aldrig varit inkluderade i datainsamlingen och rensades därför bort.

Totalt besvarades 116 av 148 enkäter. Anledningen till bortfallet på 32 rapportörer berodde bland annat på att rapportörerna ansåg sig ha bristande informationsunderlag denna gång, eller på grund av hög arbetsbelastning och tidsbrist. Svarsprocenten uppgick till 78%. När datainsamlingen var över skickades svaren till kontaktpersonen för respektive kommun som sedan sammanställde resultaten under förutbestämda rubriker.

Datainsamlingen som berörde landets länspolismyndigheter var en postal enkät som endast innehöll frågor om narkotikapriser och nya droger. Länspoliserna får enkäten via posten, de som valde att inte få den via post fick den via mejl och skickade även tillbaka den så. Frågeformulären skickades ut den sjunde september och samtliga 21 uppgiftslämnare besvarade enkäten, svarsprocenten blev således 100%.

Tolkningsproblem

En sammanvägning av svaren från en kommun som gäller förändringar i missbruket och tillgången på olika preparat är problematisk eftersom uppgiftslämnarna täcker olika delar av kommunen och att det därför kan förväntas att svaren delvis skiljer sig från varandra. Ett annat problem vid tolkning av resultaten är hur uppgiftslämnaren upplever en ökning eller minskning av missbruket.

Eftersom vissa uppgiftslämnare endast gjort en bedömning av läget i ett begränsat område, till exempel klienter inom en frivilligorganisation, en grupp dömda till skyddstillsyn eller ett socialdistrikt, kan det vara svårt att jämföra det med andra som bedömt ett helt annat område.

Vid tolkningen av svaren är det viktigt att hålla i minnet att frågorna är formulerade för att belysa förändringarna och inte omfattningen av bruket/missbruket. Undersökningen syftar således inte till att mäta nivån på missbruket och inte heller utvecklingen över tid. ”Ökning” eller ”minskning” säger ing-

enting om nivåer eller utveckling. Om ett preparat knappt förekommit tidigare i en kommun kan till exempel en ökning från en till sex missbrukare upplevas som stor, medan en ökning av antalet missbrukare av ett vanligare preparat från 100 till 120 inte upplevs som lika stor. Svaret "oförändrat" kan betyda att det varit en ökning fram till förra mätningen och att missbruket legat kvar på samma höga nivå. Det kan också betyda att det var en minskning i förra undersökningen och att situationen är oförändrad sedan dess.

När det gäller redovisade förändringar föreligger sannolikt en risk för överrapportering av ökning. Ett skäl är att det sannolikt är mer påtagligt när ett ovanligt preparat blir vanligare än när ett mer frekvent preparat börjar användas i mindre omfattning. Ett annat skäl är att det ibland kan vara svårt att anpassa bedömningen till just de sex månader som undersökningen avser. Ytterligare en aspekt är påståenden och rykten om missbruk som media ofta behandlar i termer av ökning och risken att respondenter påverkats av detta i sina svar.

CRD ska ses som ett komplement till andra informationskällor, t ex regionala och nationella kartläggningar, de reguljära skolundersökningarna, andra drogvaneundersökningar samt statistik från polis, tull och övrigt rättsväsende. Eftersom data samlas in var sjätte månad från personer och institutioner som har stora kontaktytor, bör dock möjligheten att hitta tidiga indikationer på förändrade missbruksmönster eller nya preparat vara god.

Rapporter från Sveriges 15 största kommuner

De lokala rapporterna som följer, är skrivna av CRDs lokala kontaktpersoner med lokalkännedom i varje kommun.

Borås

Åsa Skytt

Antal utskickade enkäter: 4

Antal besvarade enkäter: 4

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Den största ökningen i Borås utgörs av det tillfälliga narkotikamissbruket. Men även bruket av cannabis och rökheroin har ökat. Vidare har en av fyra respondenter uppgett en ökning av regelbundet narkotikamissbruk, amfetamin, kokain och anabola steroider, medan en av respondenterna uppger att dessa droger minskat.

Ingen av drogerna har uppgetts minska av fler än en respondent. Men de som uppgetts är ecstasy, LSD och GHB. Det tunga narkotikamissbruket, missbruk av alkohol och andelen ungdomar som regelbundet berusar sig samt bruket av kat uppges vara oförändrat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången av hasch och marijuana är det som ökat mest. Men även tillgången av brunt heroin, kokain, benzodiazepiner, anabola steroider och svartspirt har ökat.

Droger där tillgången minskat är vitt heroin, ecstasy, LSD och GHB.

Tillgängligheten upplevs ha ökat kraftigt, främst på grund av Internet, men även genom att receptbelagda preparat som ordinerats utnyttjas i allt högre grad. Missbruket av läkemedel upplevs som ett stort problem som ökar. Under de senaste två åren har flertalet dödsfall kopplats till missbruk av läkemedel.

Ungdomar använder mycket Internet-beställda droger, vilka ännu inte klassats som narkotika. Polisens gatulangningsgrupp anser att det vore bra med en interimistisk lag som gjorde att polisen kan beslagta preparat i avvaktan på utredning och analys.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En våg av missbruk av spice ses framför allt hos ungdomar, åk 7–9, vilket kan vara svårt att upptäcka. Attityden till haschrökning har blivit mer liberal och haschrökning och/eller spice används mer samt lägre ner i åldrarna som partydrog. Synen på alkohol, hasch och marijuana har förändrats åt det liberalare hållet. Ungdomar anser i alltför stor utsträckning idag att hasch och marijuana är ofarligt.

Rökheroin är mer vanligt bland invandrare från mellanöstern och rökning förekommer på vissa ”klubbar”.

Alkohol användningen går lägre ner i åldrarna, och ökar särskilt bland flickor i högstadiet/gymnasieåldern.

Ålderspensionärerna uppges ha ökat sin alkoholkonsumtion.

Förändringar i missbruksmönstret

En viss förskjutning från injektionsmissbruk till intag oralt och via rökning.

Nya droger

Två nya droger har uppgetts: metedrone (vitt pulver som sniffas), används främst av ungdomar och ger liknande effekt som mephedrone.

A2, avmaskningsmedel för katter, som blandas med fentanyl. Tabletter som beställs på internet, används främst av ungdomar och flera dödsfall misstänks i samband med detta missbruk.

Förändrat arbetssätt

Polisens gatulangningsgrupp tas i anspråk till mycket annan verksamhet, såsom allsvensk fotboll, EU-toppmöten samt demonstrationer och upplopp i Göteborg.

Gävle

Johnny Gustafsson

Antal utskickade enkäter: 6

Antal besvarade enkäter: 3

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Gävle är en stad där det framförallt används hasch och amfetamin. Vi kan se en ökning av haschanvändningen. Polisen rapporterar en ökning av kokain och lugnande läkemedel, medan socialtjänsten ser en ökning på opiater. De övriga drogerna finns från och till. Ett stort problem är smuggelspriten bland ungdomar.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången på narkotika i Gävle är för närvarande god på de preparat som kännetecknas för staden. Vi kan se en ökning av hasch, kokain, amfetamin och bensodiazepiner (lugnande läkemedel).

Orsaken till att tillgången på narkotika är god kan vara att det inte fanns någon lokal gatulangningsgrupp i början på året. Vi kunde se en hel del beslag från gruppen efter att den blev tillsatt.

Socialtjänsten har fortfarande ingen fältverksamhet. Detta gör att kunskapen om situationen och upptäckten av ungdomar som använder droger eller alkohol är dålig, vilket gör att spridningen bland ungdomar ökar.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Vi har under en period sett en ökning av missbruk hos ungdomar och framför allt hos pojkar som röker tobak och som har testat hasch. Det man nu kan se hos vår öppenvård för ungdomar är att även fler unga flickor testar droger. Deras känsla är att ungdomar testar narkotika första gången i allt lägre åldrar samt att en särskild grupp ungdomar har framträtt i öppenvården som sköter skola och har ett i övrigt fungerande nätverk liksom social bakgrund.

Vi kan också se att de ungdomar som dricker alkohol dricker mycket.

Förändringar i missbruksmönstret

Vi kan inte se några förändringar i missbruksmönstret i Gävle. Detta kan bero på att vi inte har kunskapen om hur det ser ut bland ungdomar i staden när vi inte har någon fältverksamhet varken från socialtjänst eller polis.

Nya droger

De nya droger som vi har uppmärksammat är spice och metamfetamin.

Har arbetssättet förändrats?

Det positiva är att det under våren bildades en gatulangningsgrupp hos polisen med 2 poliser och att det troligtvis kommer att bli en ökning till 4–10 poliser. Man försöker även från socialtjänstens öppenvård för ungdomar att arbeta mer förebyggande.

Det negativa är att det har blivit en minskad tillgång till boendelösningar och stöd i hemmet för vuxna missbrukare.

Övrigt

Våren 2009 startade landstinget tillsammans med socialtjänsten en opiatbehandling med läkemedelsassistans där man kan se goda resultat för de klienter som deltar.

Göteborg

Annelie Petersson

Antal utskickade enkäter: 17

Antal besvarade enkäter: 12

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Elva av tolv respondenter upplever att det tunga narkotikamissbruket är oförändrat. Något färre anger det regelbundna narkotikamissbruket som oförändrat, tre ser en ökning.

Kokain är den drog som flest respondenter (fyra av tolv) anser ökar medan sex upplever kokainmissbruket som oförändrat.

Fyra respondenter upplever att fler ungdomar (yngre än 19 år) berusar sig regelbundet i dag än vid det föregående undersökningstillfället.

De flesta som besvarat enkäten upplever att användningen av övriga droger är oförändrad jämfört med andra halvåret 2008. Tre respondenter uppger emellertid att missbruk av GHB ökar. Något som har noterats även i tidigare CRD-undersökningar.

Hälften av respondenterna har en oklar bild av katmissbruket medan två uppfattar missbruket som oförändrad.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången på de flesta av drogerna uppges vara oförändrad. Det gäller bland annat hasch, marijuana, amfetamin, ecstasy, kokain och illegala bensodiazepiner.

Situationen avseende kat är oklar, sex respondenter uppger att de saknar en uppfattning om tillgången medan fem uppger att drogen inte förekommer.

När det gäller tillgången på GHB menar två att tillgången ökat medan sex anser att läget är oförändrat. Fyra respondenter uppger att de inte vet.

En respondent ser en ökning av tillgången på bensodiazepiner, sex respondenter menar tillgången är oförändrad.

Merparten av respondenterna (åtta) saknar en klar bild av tillgången på anabola steroider. Övriga upplever att tillgången på anabola steroider är oförändrad.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Tre respondenter uppger att det har skett förändringar i narkotikamissbruket. En av respondenterna ser fler sökande från ett geografiskt område. En av respondenterna ser en ökning av narkotikamissbruk bland ungdomar, framför allt av GHB.

Fyra respondenter menar att det har skett förändringar i alkoholmissbruket bland kvinnor. Andelen flickor som dricker mycket och ofta, ökar, enligt en av respondenterna. Två menar att antalet flickor med tyngre alkoholmissbruk ökar. En fjärde respondent menar att alkohol ökar i vissa subkulturer.

Förändringar i missbruksmönstret

En respondent upplever att det har skett förändringar i missbruksmönstret. En större grupp missbrukare av mefedron har blivit beroende av drogen. De flesta ur gruppen röker också spice.

Nya droger

Fem respondenter har under perioden stött på var sitt preparat som de tidigare inte sett i missbrukssammanhang: Två respondenter anger mefedron. De övriga anger skunk, spice, eller läkemedelssubstanten, pregabalin. Pregabalin är ett receptbelagt läkemedel som förskrivs under namnen Lyrica. Läkemedlet används vid epilepsi, generaliserad ångest och så kallad neuropatisk smärta. Pregabalin är i sin struktur lik det kroppsegna signalämnet GABA. I missbrukssammanhang används Lyrica för att förstärka effekten av opiater, menar respondenten.

Har arbetssättet förändrats?

Sex respondenter uppger förändringar på arbetsplatsen.

En respondent uppger att antalet vuxna narkotika- och blandmissbrukare som söker sig till öppenvården ökar. Många av dessa har önskemål om att bli utredda och behandlade för ADHD, enligt respondenten.

En respondent menar att trycket på mottagningen har ökat eftersom fler patienter har ett mer komplicerat missbruk i kombination med andra psykiatriska diagnoser.

En av respondenterna har blivit mer uppmärksam på ett eventuellt narkotikamissbruk hos gruppen riskbrukare sedan denne allt oftare ser ett dolt missbruk av narkotika bland klienter med en hög alkoholkonsumtion. Detta aktualiserar gränsdragningsproblematiken avseende organisationen av vård och behandling, menar respondenten.

En av respondenterna anger att närverksarbetet är mer omfattande i dag, det ges större utrymme för utåtriktat arbete samt arbete med kognitiva metoder. Två respondenter anger personella förändringar på arbetsplatsen.

Övrigt

Tre av respondenterna uppger övrig information.

En av respondenterna menar att fler ungdomar i 15–16-årsåldern tycks ha en mycket liberal attityd till alkohol. De berusar sig ofta flera gånger i veckan eller varje helg. Att bli berusad är för dem något som ingår i ungdomskulturen. Det är som om det gäller att leva och ha kul nu, avslutar respondenten sin kommentar.

Klienter har svårare att få vård med anledning av den ekonomiska krisen i landet. Särskilt inom boendesektorn och inom narkomansjukvården, det menar en av respondenterna. Fler ungdomar beskriver missbruk av läkemedel som subutex (buprenorfin) och ritalin (metylfenidat), uppger en tredje respondent.

Helsingborg

Gunilla Olsson

Antal utskickade enkäter: 7

Antal besvarade enkäter: 3

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Överlag rapporterar uppgiftslämnarna att de inte ser någon större förändring eller att de inte känner till om det skett förändringar i drogsituationen i Helsingborg. En respondent har däremot uppgett att antalet personer som missbrukar cannabis har ökat vilket är en tendens som syns i tidigare rapporter.

Antal unga som berusar sig och antal personer som använder GHB uppges ha ökat av en uppgiftslämnare. Övriga två uppgiftslämnare känner inte till situationen avseende detta eller uppger att GHB inte förekommer.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Tillgången på hasch och marijuana uppges på nytt ha ökat enligt en respondent. I övrigt vet inte eller känner uppgiftslämnarna överlag inte till om det skett förändringar i tillgången av olika preparat. Ingen av uppgiftslämnarna vet om det skett någon förändring i tillgången av anabola steroider (AAS).

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En uppgiftslämnare rapporterar att det skett en ökning av missbruket av hasch och alkohol, främst vad gäller illegal öl och cider, bland unga under 18 år.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen uppgiftslämnare rapporterar om förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Ett nytt cannabisliknande preparat, nämligen spice, rapporteras förekomma bland haschrökare uppger en respondent.

Har arbetssättet förändrats?

Inga förändringar har skett i arbetssättet enligt uppgiftslämnarna.

Övrigt

Rapporten bygger på få uppgiftslämnare denna gång vilket sannolikt påverkar resultatet.

Jönköping

Marie Gustafsson

Antal utskickade enkäter: 8

Antal besvarade enkäter: 7

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Det narkotikamissbruk som verkar har ökat mest första halvåret 2009 är det tillfälliga narkotikamissbruket. Tre av sju respondenter anser att de ser en ökning. Gällande tungt narkotikamissbruk så bedöms detta ligga på en hyfsat oförändrad nivå, endast en svarar att en ökning har skett. Av regelbundet narkotikamissbruk ser två respondenter att en ökning skett medan resten bedömer att nivån är oförändrad.

Injicering av amfetamin verkar ligga på en oförändrad nivå, även användandet av amfetamin på annat sätt. Injicering av heroin är något mer osäkert då tre uppger att man inte vet något om användandet eller förekomsten, dock svarar de övriga fyra respondenterna att man inte ser någon förändring.

Man ser en liten ökning i missbruket av sömnmedel/lugnande medel, anabola steroider (AAS) och missbruk av alkohol. Det samma gäller för användandet av kokain och rökning av heroin men heroinanvändandet upplevs som osäkert då tre uppgiftslämnare svarar att de inte vet.

De droger som anses har ökat mest i användandet första halvåret 2009 är ett nytt preparat som kallas spice; ser ut som växtdelar, eventuellt som marijuana och röks främst av ungdomar som röker hasch. Spice anses ge liknande effekt som hasch. Även missbrukandet av metamfetamin (inget nytt preparat) bedöms ha stigit. Denna ökning gäller även för ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig samt användandet av cannabis. Gemensamt för ovan angivna droger är att två av sju svarar att man ser ett ökat användande.

Användandet av GHB bedöms ligga på en oförändrad nivå.

När det gäller kat och LSD så uppger en respondent att dessa droger ej har förekommit första halvåret 2009, resten uppger ingen förändring eller att man inte vet. Sniffning är något osäkert då flera uppger olika svar; en respondent svarar att drogen ej förekommit, en att man ser en ökning, en att ingen förändring skett och resterande att de inte vet.

Ecstasy är den enda drog där flera uppger att man ser en minskning av användandet. Tre av respondenterna uppger detta. En annan respondent svarar dock att man ser en ökning.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Man anser att tillgången på hasch har ökat mest av alla droger. Tre respondenter anser detta. Den haschliknande, nya drogen spice har tillkommit på marknaden. Även i tillgången på metamfetamin, anabola steroider ser man lite större ökning. Marijuana och drogen subutex visar på en mindre ökning, liksom den psykedeliska drogen 2C-B.

Amfetamin, GHB, bensodiazepiner och svartsprit visar på en mindre ökning. Att notera är att flera av uppgiftslämnarna dock har svarat att de inte vet.

Vitt heroin, kokain och ecstasy är de droger där tillgången minskat. En respondent har även uppgett att tillgången på ecstasy ej har förekommit första halvåret 2009.

Gällande tillgången på kat och LSD så svarar de flesta att de inte vet medan två respondenter anser att dessa droger ej har förekommit första halvåret 2009.

Tillgången på brunt heroin är osäkert då de flesta svarar att de inte vet. Två har dock svarat att den är på oförändrad nivå.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Två uppgiftslämnare uppger följande förändringar i narkotikamissbruket:

- en ökning av narkotika i gymnasieåldrarna. Det handlar främst om cannabis.

Tre uppgiftslämnare uppger följande förändringar i alkoholmissbruket:

- en liten ökning bland ungdomar i övre tonåren samt ungdomar mellan 20–29 år. Man ser även en ökning bland de över 40 år.

Förändringar i missbruksmönstret

En respondent uppger att drogen spice har blivit ett tillägg ovanpå övriga droger. Spice används som ett alternativ till cannabis då det är begränsad möjlighet att ta prover på denna.

Nya droger

En uppgiftslämnare uppger att den haschliknande drogen spice är en ny drog på marknaden. Den röks och används av ungdomar som normalt sett röker hasch. Effekten påminner mycket om haschets effekter.

Har arbetssättet förändrats?

Tre respondenter uppger följande förändringar på arbetsplatsen:

- den rådande ekonomiska situationen i kommunen gör att det finns krav på effektiviseringar med risk för nedskärningar och minskade resurser.

- ytterligare handläggare har under perioden fått utbildning i BSF (Beteende Samtal Förändring, ett motivationshöjande program) och PRISM (Programme for reducing individual substance misuse, ett missbruksprogram).

- har haft en något mindre resurs på gatunivå under en tid under våren, framförallt inom tätorten Jönköping.

Övrigt

En uppgiftslämnare uppger följande övriga uppgifter:

- som redan nämnts tycks användningen av metamfetamin ha ökat i vissa områden vilket gjort att användningen av vanligt amfetamin har minskat.

Linköping

Ulla Andersson

Antal utskickade enkäter: 8

Antal besvarade enkäter: 7

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Tre uppgiftslämnare, från beroendekliniken och polisen, rapporterar att det skett en ökning gällande regelbundet narkotikamissbruk. När det gäller tungt narkotikamissbruk rapporterar två uppgiftslämnarna från beroendekliniken om en ökning. Fyra uppgiftslämnare, från polis, beroendekliniken och socialkontoret, har angett en ökning av heroin vad avser injektioner. Cannabis uppges även ha ökat av tre respondenter från polisen och beroendekliniken.

Det rapporteras från två uppgiftslämnare, beroendekliniken och polisen, om en ökning av användandet av mephedron och metamfetamin.

Två uppgiftslämnare från beroendekliniken uppger en ökning av alkoholmissbruk vilket gäller verksamheter som träffar både ungdomar och vuxna.

Samtliga rapportörer uppger ingen förändring alternativt vet ingenting angående förändring av injicering av amfetamin liksom vad gäller användandet av amfetamin på alternativa sätt.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Vad gäller förändring i tillgång på droger har en majoritet av uppgiftslämnarna uppgett att de inte vet om en förändring skett eller att ingen förändring skett.

Tre respondenter, från socialkontoret, beroendekliniken och polisen, uppger att det skett en ökning av vitt heroin och två respondenter, från beroendekliniken och polisen, uppger en ökning av marijuana.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Tre respondenter uppger förändringar i narkotikamissbruket.

Polisens respondent uppger att mephedron och metedron har blivit vanligare i åldersgruppen 18–25 år. Speciellt metedronet som inte är klassat, vilket bland annat innebär att polisen kan tvingas att lämna tillbaka gjorda beslag av metedron. Samma uppgiftslämnare anger också en ökning av heroinanvändandet bland en grupp yngre 18–25 år. Vidare uppger polisens rapportör att marijuana har ökat i tillgång i förhållande till hasch. Det verkar vara mer inne med marijuanarökning bland de som röker regelbundet men inte tillhör de "etablerade" missbrukarna, det vill säga en ökning av marijuana i de yngre grupperna 16–25 år.

Två respondenter, från beroendekliniken och stadsmissionen, uppger att de ser en ökning av opiatmissbruk bland yngre individer i åldersgruppen 20–30 år.

En respondent från beroendekliniken uppger en förändring i alkoholmissbruket vad gäller en ökad tendens till att allt yngre flickor fastnar i ett alkoholberoende. Även åldersgruppen äldre män, över pensionsåldern, har blivit aktuella för detta missbruk anger samma källa.

Förändringar i missbruksmönstret

Polisen uppger att de har fått fler heroinmissbrukare och därmed ett ökat injektionsmissbruk.

Nya droger

Polisens respondent uppger metedron som ny drog vilket beskrivs som ett gult brunaktigt pulver med användningssättet snorting. De som använder metedron är tidigare kokain- och mefedronanvändare uppger respondenten.

Har arbetssättet förändrats?

Uppgiftslämnaren på socialkontoret rapporterar om minskade resurser med 1,5 tjänster mindre än andra halvåret 2008.

Polisens respondent uppger att gatulangningsgruppen har fått förändrade arbetstider vilket är sämre i förhållande till verksamheten. Gatulangningsgruppen tas emellanåt även i anspråk för annan verksamhet. Gruppen består för övrigt av fyra poliser som ska täcka halva Östergötland.

Frivården i Linköping har utökat med två nya program i programverksamheten. Dessa är drogprogrammet "PRISM" samt återfallspreventionsprogrammet "Vaccinera mot återfall". Drogprogrammet är individuellt och målgruppen är personer som missbrukar droger inklusive alkohol vilket är relaterat till deras kriminalitet. Återfallspreventionsprogrammet syftar till att minska risken för återfall i alkohol- eller narkotikamissbruk. Programmet ämnar att förbereda användaren av programmet för de högrisksituationer som väntar om man bestämt sig för att leva ett drogfritt liv. Frivården i Linköping har nu två handläggare som jobbar specifikt med ungdomsärenden och nätverksarbete.

Övrigt

Socialkontorets respondent uppger att heroinet har ökat markant, men menar samtidigt att det är svårt att svara på vilka förändringar som skett från andra halvåret 2008 till första halvåret 2009.

Lund

Mats Paulsson

Antal utskickade enkäter: 4

Antal besvarade enkäter: 4

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Respondenterna från Lunds kommun har oftast uppgett att det inte skett någon förändring eller att de inte känner till någon förändring under perioden. Samtliga respondenter svarade "vet ej" gällande utvecklingen av kat, LSD, GHB, sniffning samt anabola steroider.

I Lund finns sedan många år tillbaka socialsekreterare stationerade på Polisen med inriktning mot ungdomar. Där har man noterat en ökning i både det regelbundna som det tillfälliga narkotikamissbruket. Främst gäller ökningen cannabis.

På Infektionskliniken har man noterat en ökning av kokain samt en ökning av den illegala användningen av subutex samt metadon.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Rådgivningsbyrån uppger ingen förändring sedan förra rapporteringstillfället vad gäller marijuana, vitt och brunt heroin, amfetamin, kokain, ecstasy, illegala bensodiazepiner samt svartsprit. Socialförvaltningen uppger "vet ej" på samtliga alternativ, medan socialsekreterarna på Polisen noterar en ökning av tillgången på hasch och marijuana. På infektionskliniken noterar man ingen förändring sedan tidigare vad gäller brunt heroin och amfetamin men en ökning av kokain och illegalt användande av subutex och metadon.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Socialsekreterarna på Polisen upplever en ökning av cannabisrökning, särskilt i de yngre grupperna.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen av de tillfrågade uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Socialsekreteraren på Polisen noterar förekomst av ny drog, spice. En form av örtmix där THC tillsatts. Spice används på samma sätt som cannabis. Drogen har nyligen blivit narkotikaklassad, vilket den inte var under våren 2009. Vad man känner till så används drogen främst av ungdomar. Observerade effekter är okänt.

Har arbetssättet förändrats?

Ingen av de svarande har rapporterat förändringar i arbetssättet.

Övrigt

Ingen övrig information har rapporterats.

Malmö

Christina Holmquist och Lina Sjöö

Antal utskickade enkäter: 21

Antal besvarade enkäter: 18

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Majoriteten av respondenterna uppger att situationen är oförändrad när det gäller tungt narkotikamissbruk, regelbundet narkotikamissbruk, cannabis, injicering och annan användning av amfetamin, injicering och rökning av heroin, kokain, ecstasy, missbruk av sömnmedel eller lugnande medel, samt missbruk av alkohol. När det gäller användningen av anabola steroider svarar majoriteten av respondenterna antingen att situationen är oförändrad eller att de inte vet. En majoritet av respondenterna svarade att de inte vet beträffande det tillfälliga narkotikamissbruket, ungdomar som regelbundet berusar sig eller användningen av kat, LSD, GHB eller sniffning.

De preparat som oftast rapporterats ha ökat är missbruk av sömnmedel eller lugnande medel (sju respondenter), cannabis (fem respondenter), kokain (fem respondenter) och injicering av heroin (fem respondenter). Sex respondenter ser även en ökning av annat preparat. Tre av dessa uppger att användningen av tramadol har ökat och två uppger att användningen av fentanylplåster har ökat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Majoriteten svarar att de inte vet om tillgången till kokain, ecstasy, kat, LSD, GHB, anabola steroider samt svartsprit har förändrats. Respondenterna ser överlag ingen förändring i tillgång till hasch, marijuana, vitt heroin, brunt heroin, amfetamin eller bensodiazepiner. De preparat som oftast rapporterats ha ökat i tillgång är hasch (fem respondenter) och marijuana (fyra respondenter).

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Fyra respondenter nämner på något sätt att det skett en ökning av narkotikamissbruket bland ungdomar och unga vuxna. Den första av dessa fyra respondenter noterar en ökad användning av cannabis och opiatbaserade tabletter främst bland pojkar. Den andra uppger en ökning bland arabisktalande pojkar. Den tredje uppger att de har något fler yngre kvinnor och den fjärde uppger även att antalet nyupptäckta inom denna ålderskategori har ökat. En respondent uppger att det verkar som att kvinnorna använder mer fentanylplåster än männen. En respondent nämner att nybyggnation i en stadsdel har bidragit till inflyttning av flera "gamla" narkotikamissbrukare. En respondent uppger att det skett en ökning av antalet individer med psykiatrisk diagnos och missbruk eller beroendediagnos.

Tre respondenter rapporterar att man ser ett ökat drickande av alkohol bland yngre. Den första av dessa respondenter uppger att socialtjänsten och fältgruppen på stadsdelen har uppmärksammat att det framförallt är flickor som dricker något mer än tidigare. Den andra respondenten noterar att det är fler yngre kvinnor med missbruksproblematik i denna grupp. Den tredje respondenten uppger att fler unga berusar sig flera dagar i veckan och att man även dricker mitt i veckan.

Förändringar i missbruksmönstret

En respondent rapporterar att kvinnor förutom att blöta upp och injicera även placerar fentanylplåster i slidan. En annan respondent uppger att subutex och metadon nu är vanliga som substitut för och komplement till opiatmissbruk.

Nya droger

En respondent uppger fentanylplåster som löses upp och injiceras. Enligt respondenten används det av heroinister och lär vara svärdoserat. Tramadol nämns av en respondent som uppger att det används främst av ungdomar. En respondent rapporterar om Taryak som är någon slags opium som intas genom rökning. Enligt uppgift används det av grupper från mellanöstern. Spice nämns av en respondent

som en ny drog som används av ungdomar. Spice ser ut som och har liknande effekt som cannabis och intas genom rökning.

Har arbetssättet förändrats?

En respondent uppger att en tjänst i öppenvården på en stadsdel är indragen. En annan respondent från en annan stadsdel rapporterar att man omfördelat en socialrådgivare i öppenvården till en barn- och familjrådgivare. En respondent rapporterar att man på stadsdelen har diskuterat förhållningssätt/tillämpning av Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM), vilket ska ha resulterat i fler LVM-utredningar på stadsdelen. En respondent lyfter fram att det finns en ny samordnare i Malmö stad som jobbar med att införa de nationella riktlinjerna. En respondent inom polisen rapporterar att det gjorts prioriteringsändringar. Mycket av resurstimmarna till narkotikaroteln har använts till inbrottsprojekt, gängkriminalitet med mera.

Övrigt

En av respondenterna rapporterar att användandet av GHB lär vara begränsad till en liten grupp i Malmö och att det är första gången verksamheten har hört talas om GHB i Malmö. Samma respondent har fått information om en ökning av anabola steroider bland i övrigt skötsamma ungdomar där man ser anabola som ett naturligt komplement till träning.

Förekomsten av starkt eller rent heroin samt förekomsten av fentanylplåster på den illegala marknaden betonas av en respondent som också rapporterar om flera dödsfall på grund av heroinöverdoser.

Svårigheten för gruppen opiatmissbrukare att få substitutionsbehandling i Malmö lyfts fram av två respondenter. Den ena respondenten menar att denna grupp inte är prioriterad någonstans inom sjukvården i Malmö. Den andra respondenten ser att problemet är på väg att lösas, men att det fortfarande inte syns i praktiken.

Drogkonsumtionen på den offentliga arenan i Malmö, parker och andra platser, har blivit mer öppen enligt en annan respondent. Arbetsgruppen förvånas över att polisen inte verkar ha resurser att hantera denna problematik. En av personalen har ringt till polis i samband med att drogförsäljning och drogintag förekommit i Folkets park i Malmö. Enligt polismyndigheten var detta inte något som skulle medföra att man skickade någon polisbil, det fanns inte resurser till det.

Norrköping

Christina Söderberg

Antal utskickade enkäter: 4

Antal besvarade enkäter: 3

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Två av tre uppgiftslämnare uppger att användandet av cannabis, kokain och missbruk av lugnande medel/sömnmedel har ökat, medan en person uppger att det senare minskat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Två uppgiftslämnare uppger att tillgång på kokain ökat i Norrköping. Inget preparat uppges ha minskat vad gäller tillgång. En uppgiftslämnare uppger att mefedron, s k crabba har ökat.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Två respondenter uppger förändringar i narkotikamissbruket.

Ökning av ungdomar födda i slutet av 80-talet och början på 90-talet som har ett tungt blandmissbruk och där de inte ser haschet och alkoholen som en del av missbruket. De söker Beroendekliniken (BK) för att få hjälp med tablettnedtrappning. BK uppfattar en attitydförändring att ungdomen bara "röker på" och ser inte att det är en del av deras missbruk.

Yngre personer missbrukar initialt "tunga" droger från start t ex subutex.

Två respondenter uppger förändringar i alkoholmissbruket.

Ökning av kvinnor runt 60 år som söker hjälp för att de har utvecklat ett alkoholberoende under de senaste 10 åren. De har i grunden ett dåligt psykiskt mående som de löst via "bag in box".

Fler öppet alkoholiserade kvinnor som hänger på parkbänkar i stadsmiljö.

Förändringar i missbruksmönstret

En respondent uppger att bland unga (under 25 år) är det allt vanligare att de kombinerar massivt bensodiazepinintag med alkohol.

Nya droger

Frivården uppger att fler unga vid behandlingshem och anstalt använt spice, påträffats tydligt påverkat men utan utslag vid provtagning.

Har arbetssättet förändrats?

Efter omorganisation har samordnarfunktionen för drog förebyggande arbete flyttats från en central placering i kommunen till en verksamhetsförvaltning, vilket kan påverka möjligheterna att arbeta kommunövergripande. Beroendekliniken rapporterar att fler patienter fått möjlighet till vård i LARO-programmet. Beroendekliniken har betat av kön till LARO men fortfarande står ca 25 personer i kö.

Övrigt

En uppgiftslämnare uppger att såväl missbruk av som tillgång till bensodiazepiner ökat avsevärt. Även andra illegala mediciner förekommer t ex smärtstillande, subutex, ritalina, concerta etc. Många mediciner är inhandlade från utlandet, t ex tjeckiska rohypnol, är relativt vanligt. Som tidigare nämnts ser man även detta i samband med alkohol hos unga.

Stockholm

Anders Eriksson och Gabriella Östlund

Antal enkäter: 33

Antal besvarade enkäter: 22

Redogörelsen för Stockholms resultat kommer att som föregående rapporteringsperiod att presenteras med antalet respondenter samt vad detta antal motsvarar i procent. Syftet med detta är att ge en tydligare indikation om hur vanligt förekommande en viss uppfattning är bland de svarande samt för att öka jämförbarheten mellan rapporteringarna. Att klargöra resultaten på detta sätt lämpar sig i synnerhet för Stockholm då regionen har fler respondenter än övriga regioner. Bortfallet för denna rapporteringsperiods redogörelse var något större än föregående år, dessutom skickades färre enkäter ut.

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Merparten av de tillfrågade i Stockholm upplever att användningen av olika preparat är oförändrad. När det gäller kat, LSD, GHB, sniffning samt anabola steroider är det vanligast förekommande svaret att respondenten inte vet huruvida det har skett en ökning eller minskning i antalet användare.

Sju personer (32 procent av de svarande) anser att antalet tillfälliga narkotikamissbrukare ökat sedan föregående period. Fem av de svarande (23 procent) angav att de anser att antalet alkoholmissbrukare har ökat och sju av de svarande (32 procent) uppgav också att antalet ungdomar under 19 år som regelbundet berusar sig har ökat. När det gäller användningen av cannabis anger sex av respondenterna (27 procent) att det har ökat. Ett lika stort antal svarande anger att användningen av kokain också har ökat. Antalet personer som missbrukar sömnmedel och/eller lugnande medel har ökat svarar 4 personer (18 procent).

När det gäller ecstasy anger tio av de svarande (45 procent) att det har minskat och sex av de svarande (27 procent) anser att injektion av heroin har minskat. Fem respondenter (23 procent) svarar att sniffning har minskat. Gällande ecstasy och sniffning har det sedan föregående period skett en förändring så tillvida att merparten av de svarande då hade olika uppfattning om preparaten minskat eller ökat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

De flesta av respondenterna uppger att det inte vet huruvida tillgången till olika preparat har ökat eller minskat. Den näst vanligaste uppfattningen är att det är att tillgången är oförändrad.

Sammanlagt åtta av de svarande (36 procent) anger att tillgången av cannabis ökat. Av dessa åtta är det fyra (18 procent) som anger att hasch ökat och lika många att marijuana har ökat. Fyra av de svarande (18 procent) anger att tillgången av bensodiazepiner och svartsprit ökat. Tillgången på kokain anger sex av de svarande (27 procent) har ökat, en tendens som kunde skönjas från föregående period. För vitt heroin, brunt heroin samt för ecstasy uppger lika många svaranden, fyra stycken (18 procent), att preparaten minskat.

Förändring av missbruket i vissa grupper

Inga större förändringar noteras med avseende på könsfördelning eller i etniska eller sociala grupper. När det gäller narkotikamissbruk nämner 5 respondenter (23 procent) förändringar åldersmässigt, i huvudsak att yngre använder cannabis. Några påtalar förändringar vad gäller kvinnors och äldres ökande hjälpsök för alkoholmissbruk; även ökat berusningsdrickande bland invandrarungdomar nämns av en svarande.

Förändringar i missbruksmönstret

En av 22 respondenter uppger att blandmissbruk är en förändring som skett. Det är då narkotikaklassade mediciner samt alkohol som blandas.

Nya droger

Sex respondenter (27 procent) uppger spice som en ny drog vilket verkar tyda på att en ökad omsättning då det föregående period endast var en respondent som uppgav preparatet som nytt. Drogen används främst av yngre och unga vuxna. Tre svarande (14 procent) nämner illegal användning av subutex. Preparat som nämns av enstaka rapportörer är methedrone, Lyrica, krabba, kratom, morfindrom, och metamfetamin.

Förändringar i arbetssättet

Några respondenter uppger att utvecklingen kring ett strukturerat samarbete skett mellan socialtjänst, polis och frivilligorganisationer.

Övrigt

Det har skett ett uppdagande av narkotikabrott inom idrottsmiljöer och främst i fotbollskretsar. En riskgrupp är vissa grupper av fotbollssupportrar, så kallade risksupportergrupper där kokain och/eller amfetamin används, oftast i kombination med alkohol vilket är en riskfaktor för utökat våld.

Preventionscentrum Stockholm har nyligen genomfört en kartläggning speciellt om kokainsituationen i Stockholm. Personer som tillfrågats i den undersökningen är delvis samma personer som rapporterar till CRD-undersökningen. Resultaten av kartläggningen visar, i tillägg till CRD-svaren, att kokainet synes ha fått en spridning utanför de tidigare kända grupperna i festmiljöer, även bland personer etablerade i samhället samt socialt marginaliserade grupper. Tillgången synes god, vilket också flera av CRD-rapportörerna noterat. Priset har sjunkit vilket har följt utvecklingen i övriga Europa. Kokainet används främst som tilläggsdrog till alkohol och cannabis, mer sällan som huvuddrog. Kokain förknippas med viss glamour och kan därför utgöra en viss lockelse för grupper som tidigare inte använt preparatet. Ungdomar som använder kokain ser sig inte som narkomaner eftersom sprutor inte behöver användas och kokain uppfattas därför inte som lika farligt som andra droger.

Verksamheter inom beroendevården påpekar att deras statistik gällande kokain specifikt är bristfällig vilket bland annat beror på att det är svårare att upptäcka på grund av att spåren på drogen försvinner ur urin mycket snabbare än andra droger.

Sundsvall

Filippa Myrbäck

Antal utskickade enkäter: 5

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Fyra av fem respondenter rapporterar en ökning av GHB. Ett ökat missbruk av sömnmedel/lugnande medel rapporteras av två respondenter. Tungt och regelbundet narkotikamissbruk, cannabis, amfetamin som inte injiceras, LSD, anabola steroider och missbruk av alkohol, rapporteras ha oförändrad användning av fyra respondenter men ökat enligt en respondent.

En minskning bland ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig, rapporterar två respondenter. Sniffning och injicering av heroin har minskat enligt en respondent.

En samlad bild av det som rapporterats visar på en oförändrad användning av droger.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

När det gäller tillgång till specifika droger rapporteras en ökning av framför allt GHB. Tre respondenter rapporterar att GHB ökat. Ökad tillgång rapporteras av en respondent för hasch, marijuana, amfetamin, LSD och bensodiazepiner. Tillgång till vitt heroin har minskat enligt två respondenter. Brunt heroin, amfetamin, kokain och svartsprit har minskad tillgång enligt en respondent. Om kat finns i Sundsvall är osäkert då en respondent uppger att drogen inte finns och resterande uppger att de inte vet.

Tillgång till droger är till största delen oförändrad enligt respondenterna.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

En ökning bland ungdomar i högre socialgrupper som använder droger, rapporteras av en respondent. Två respondenter rapporterar förändringar i alkoholmissbruket. Förändringen specificeras av en respondent som en ökning av alkoholmissbruk hos kvinnor i alla åldrar. Förtärandet av alkohol av unga personer på allmän plats har minskat, enligt en respondent.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen av de fem uppgiftslämnarna uppger att de ser en förändring i missbruksmönstret. Förutom ökningen av GHB rapporteras vissa förändringar i användningen.

Nya droger

En respondent rapporterar två nya droger. Xanor som används av kända tunga missbrukare. Xanor är tabletter som kan tas oralt, rökas eller injiceras med en effekt liknande den för bensodiazepinmissbruk men med svårare abstinens. Pojkar i åldern 13–17 år missbrukar spice. De röker spice och är vakna i flera dygn för att sen sova i en vecka.

Har arbetssättet förändrats?

Inga svar uppgavs på denna fråga.

Övrigt

En rapportör meddelar att tillgången på narkotiska preparat kraftigt varierar från vecka till vecka och ibland månader. Detta förklaras av att polisiära beslag påverkar tillgång och handel.

Umeå

Lennart Andersson

Antal utskickade enkäter: 11

Antal besvarade enkäter: 11

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

De flesta uppger att det inte skett några större förändringar från föregående enkätsvar. De områden som beskrivs öka är regelbundet narkotikamissbruk, missbruk av sömnmedel eller lugnande medel, samt missbruk av alkohol. I de öppna svaren redovisas ett ökat intag av subutex, mefedron, spice, Lyrica samt Fenezepam.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Ökning av tillgången rapporteras för bland annat hasch och bensodiazepiner och minskning för bland annat vitt heroin.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

När det gäller alkohol beskrivs att både äldre och yngre ungdomar berusar sig mer.

Polisen uppger att ungdomar i 15-årsåldern kopplade till ett större försäljningsnätverk dras in i cannabismissbruk.

Förändringar i missbruksmönstret

Ett flertal respondenter uppger att blandmissbruket har ökat. En respondent beskriver att man blandar Lyrica med alla möjliga preparat för att öka berusningen. Användning av nätdroger finns även bland etablerade missbrukare.

Nya droger

Inga droger som inte rapporterats tidigare vid detta tillfälle men en oro över förekomsten av efedrin samt mefedron.

Har arbetssättet förändrats?

Tre respondenter beskriver de minskade resurserna som ett problem. Detta leder till färre personer som arbetar mot narkotika, ett ökat antal klienter samt att inga institutionsplaceringar tillåts utan att allt ska prövas inom öppenvården.

En respondent skriver om att de ska prioritera unga människor som riskerar att fara illa genom alkohol- eller droganvändning samtidigt som det inte satsas konkreta resurser till att förstärka den del av organisationen som arbetar med detta. En respondent beskriver att det är minskade resurser mot tyngre missbruk men samtidigt ökade resurser mot tidig intervention. Polisen beskriver att det har varit små resurser som jobbat mot narkotika i myndigheten eftersom två stora mordutredningar tagit stora personalresurser i anspråk. En respondent beskriver att en tydligare samverkan sker mellan landstinget och kommunerna.

Övrigt

Nio respondenter uppger övrig information som innefattar att öppenvården i större utsträckning får ungdomar som borde vara placerade på institution, fler dödsfall som är narkotikarelaterade i jämförelse för några år sedan, flera positiva svar på anabola steroider, finns lite information i Sverige att få hjälp och kunskapsutveckling, fler personer i behov av LVM-vård, att subutex är den stora illegala drogen och att detta goda läkemedel har en dyster baksida som sjukvården bör observera. En respondent uppger att på grund av att läkemedelsbehandlingen på orten har ökat i omfattning så har också

missbruket ökat angående subutex och metadon. Till sist anser en respondent att ungdomar har en väldigt liberal syn på narkotika och framförallt cannabis på så sätt att de tycker att det är bättre att "röka på" än att dricka alkohol eftersom de menar att man blir aggressiv av alkohol medan man blir lugn av cannabis.

Uppsala

Monica Söderbaum

Antal utskickade enkäter: 8

Antal besvarade enkäter: 7

Användningen; Vilka droger har ökat respektive minskat?

Sex av sju respondenter svarar att GHB har ökat senaste halvåret. Fyra av sju har märkt en ökning av kokain och tre svarar att de märkt en ökning av cannabis och amfetamin på annat sätt. Både tillfälligt och regelbundet narkotikamissbruk har ökat svarar tre personer. I övrigt ingen förändring det senaste halvåret när det gäller berusningsdrickande samt övriga droger.

När det gäller sniffning och kat vet nästan ingen hur förhållandena ser ut.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Sex av sju respondenter har märkt en ökning av tillgången på GHB, fem respondenter har märkt en ökning av kokain, fyra en ökning av bensodiazepiner. I övrigt inga förändringar av tillgången det senaste halvåret.

Förändringar av missbruksmönstret i vissa grupper

GHB/GBL svarar de flesta att de märkt en ökning hos vanemissbrukare men även hos nybörjare samt bland patienter vid öppenvårdsmottagningar.

De flesta ser en ökning av alkoholmissbruk hos flickor.

Förändringar i missbruksmönstret

GHB/GBL vanligare som ett i mängden av drogpreparat. Vanligare att subutex och temegesic förekommer som en av flera preparat.

Nya droger

Ingen respondent anger något för dem nytt preparat.

Har arbetssättet förändrats?

Samtliga svarar att de fått en ökad ström av hjälpsökande anhöriga. Vi själva behöver uppdatera oss, både vad gäller ”nya” droger, användningssätt, arbetssätt i kommun och landsting.

Övrigt

En respondent uppger att missbruk av subutex och temegesic är vanligare. Klienter berättar att de köper av de som fått det utskrivet då man ofta får en högre dos än man behöver.

Två personer misstänker att cannabis kommer att öka nu när drogen spice narkotikaklassats och de då går tillbaka till cannabis.

Fler ungdomar tänker liberalt och har större tolerans kring droger. De som använder regelbundet erkänner det och tycker inte det är något fel. Att jämföra med för några år sedan då ungdomarna nekade i det längsta tills motsatsen var bevisad genom t ex urinprov.

Västerås

Lena Nyman

Antal utskickade enkäter: 6

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

I Västerås uppger fyra av fem respondenter att man ser en ökning av tungt narkotikamissbruk.

Fem respondenter av fem uppger en ökning av missbruket av sömnmedel/lugnande medel och tre respondenter uppger en ökning av alkoholmissbruket.

Två av fem respondenter ser en ökning av regelbundet och tillfälligt narkotikamissbruk, cannabis, injicering av amfetamin och administrering på annat sätt, kokain och sniffning och ungdomar som regelbundet berusar sig.

En respondent av fem uppger en ökning av ecstasy, LSD, och GHB.

De ökningarna som uppges är framförallt i yngre åldrar och unga vuxna. Ökningen gällande sömnmedel/lugnande medel sker dock i alla åldrar. Ingen respondent uppger sig sett någon minskning av något preparat.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

I Västerås upplever respondenterna en ökad tillgång av hasch, marijuana, amfetamin, kokain, ecstasy, GHB och bensodiazepiner.

Tillgångsökning av bensodiazepiner påtalas av fyra respondenter. En respondent uppger ökad tillgång av hasch, marijuana, amfetamin, kokain, ecstasy, LSD och GHB. Polisen har observerat en ökning av GHB.

En respondent påtalar minskad tillgång på hasch.

En respondent pekar på den legala drogen MDPV (MDPV står för Methylenedioxypropylvaleron och är upp till dags dato laglig i Sverige, ytterligare en i raden av Research Chemicals (RC). MDPV är hittills enbart klassat i Danmark. MDPV kallas ibland också för Monkey Dust. Effekterna håller i sig mellan 5–12 timmar för en normal eller stark dos. MDPV kan vara väldigt beroendeframkallande.)

Stora mängder av drogen har florerat bland Västerås missbrukare som under en längre tid varit under rehabilitering.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Samtliga respondenter uppger förändring i narkotikamissbruket. Missbruket har gått ner i åldrarna. Polisen uppger att det har sett en ökning av marijuanamissbruket.

Ett ökat experimenterande med nättdroger främst i åldersgrupperna under 30 år. Att vi sett ökningarna i dessa åldersgrupper kan både bero på en faktisk ökning men också på att vi haft en ökad kontakt med dessa åldersgrupper.

Användandet av subutex och benzodiazepiner har ökat i den yngre gruppen användare. Detta är läkarföreskrivna droger som är mer populära än amfetamin.

Allt fler yngre mellan 14–20 år använder droger både sporadiskt och regelbundet.

Användningen av syntetiska opiater fortsätter att öka i gruppen unga vuxna, och framför allt injektionsmissbruket ökar i den gruppen. Polis uppger ökat missbruk av marijuana.

Fler tjejer mellan 18–20 år söker hjälp för sitt alkoholmissbruk eller alkoholberoende.

I Västerås senaste Liv & Hälsa Ung (2008) undersökning framkom att färre ungdomar dricker alkohol men de som dricker berusar sig oftare (år 9 och 2 på gymnasiet). Resultatet överensstämmer med respondenternas upplevelser för den aktuella åldersgruppen.

Förändringar i missbruksmönstret

Fler unga har tillgång till flera olika preparat, främst beroende på näthandeln.

Injektionsmissbruket av subutex ökar.

Flera ungdomar 15–18 har gått från cannabissmissbruk till subutex.

Nya droger

Olika preparat inköpta på Internet.

De tas genom munnen. Respondenten vet inget namn på drogen. Effekter som psykotisk, eller i alla fall oerhört märkliga beteenden och inget minne från händelsen har observerats. Användare är tidigare okända droganvändare och personer som heller aldrig tidigare använt narkotika.

Har arbetssättet förändrats?

Socialkontor Vuxen uppger att eftersom de idag har mer kontakt med unga så samarbetar de idag i högre grad med samarbetspartner, t ex Myndighetskontoret.

Övrigt

En respondent anser att narkotika och alkohol ökar i ungdomars miljö och de de träffar uppger att det finns överallt. Respondenten menar vidare att det således har blivit svårare att undvika och att attityden ändras till en mer tillåtande sådan – vilket är ett skräckscenario.

Samma uppgiftslämnare anser att dagens utvecklade öppenvård inte kommer att klara framtida uppgifter. Om inte kommun och landsting sätter sig ned och diskuterar avgiftningsproblemet när det gäller unga missbrukare av syntetiska opiater.

Man ser dock en förändring i kommunens vilja att bereda missbrukare plats på behandlingshem och inte bara hänvisar till öppenvård.

Kontaktpersonens egna kommentarer

Vi behöver nu vara mer uppmärksammade på GHB som vi inte sett något av tidigare här i Västerås.

Örebro

Ingela Widner

Antal utskickade enkäter: 6

Antal besvarade enkäter: 5

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Två respondenter, Beroendecentrum Ungdom och Beroendecentrum rapporterar en ökning av tillfälligt narkotikamissbruk. De ser också en ökning av amfetamin som tas på annat sätt än injektion. Dessutom ser de en ökning av alkoholmissbruk.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Beroendecentrum Ungdom rapporterar ökning av följande preparat; hasch, marijuana, amfetamin, GHB och bensodiazepiner. Polisen rapporterar in en ökning av kat och brunt heroin.

Tre respondenter rapporterar en minskning av ecstasy.

Förändringar av missbruket i vissa grupper

Beroendecentrum Ungdom uppger att de ser en användning av cannabis i yngre åldersgrupper. De uppger också att de ser förändringar i alkoholmissbruket d v s allt fler mycket unga berusar sig och blir därför i behov av sjukhusvård och öppenvårdskontakter p g a psykiska problem.

Förändringar i missbruksmönstret

Ingen av respondenterna uppger att det har skett förändringar i missbruksmönstret.

Nya droger

Vuxenheten rapporterar att de påträffat Lyrica bland unga vuxna. Användningssättet är oralt. Preparatet är införskaffat illegalt.

Förändringar i arbetssättet

Inga förändringar har rapporterats angående förändringar i arbetssätt.

Övrigt

Beroendecentrum Ungdom (16–25 år), Örebro läns landstings rapportering gäller inte bara Örebro kommun, utan hela länet.

Sammanställning av samtliga 15 kommuner

Siri Nyström

Antal enkäter: 148

Antal besvarade enkäter: 116

Nedan i tabell 1 och 2 redovisas respondenternas bedömningar av förändringar i missbruket samt tillgången av olika substanser. Vid en tolkning av dessa tabeller är det viktigt att komma ihåg att frågorna är formulerade för att belysa förändringarna och inte omfattningen av bruket/missbruket. Undersökningen syftar alltså inte till att mäta nivån på missbruket.

De flesta av rapportörerna ser ingen förändring i antal personer eller tillgång, vad gäller drogsituationen första halvåret 2009 jämfört med andra halvåret 2008. Det är dock fler som rapporterar en ökning av preparat eller företeelser än det är som rapporterar en minskning, men det rapporteras trots allt vissa minskningar.

Användningen: Vilka droger har ökat respektive minskat?

Det preparat som flest respondenter rapporterar en ökning av, vad gäller antalet missbrukande personer, är cannabis. Nästan lika många respondenter uppger att det tillfälliga narkotikamissbruket har ökat, denna fråga har som syfte att skildra hur missbruket ser ut bland dem som använt narkotika någon eller några gånger och fångar troligen främst upp ungdomars tillfälliga eller experimenterande

Tabell 1. Uppgiftslämnarnas bedömning av förändringarna i antal personer när det gäller drogsituationen i de 15 största kommunerna, perioden januari–juni 2009.

	Före- kommer ej	Ökning	Ingen förändring	Minskning	Vet ej	Ej svar
Tungt narkotikamissbruk ^{a)}	2	16	81	3	14	–
Regelbundet narkotika- missbruk ^{b)}	–	29	79		8	–
Tillfälligt narkotika- missbruk ^{c)}	–	36	55	2	23	–
Cannabis	–	37	73		6	–
Injicerar amfetamin	5	4	73	10	24	–
Amfetamin på annat sätt	1	18	67	3	27	–
Injicerar heroin	6	10	58	11	31	–
Röker heroin	1	7	67	2	39	–
Kokain	1	28	55	2	30	–
Ecstasy	4	5	51	24	32	–
Kat	18	6	29	1	62	–
LSD	12	3	43	5	53	–
GHB	10	22	40	2	42	–
Sniffning	11	6	34	10	55	–
Missbruk av sömnmedel/ lugnande medel	–	34	61	1	20	–
Anabola steroider (AAS)	3	11	45	3	54	–
Missbruk av alkohol	–	28	75	–	13	–
Ungdomar (<19 år) som regelbundet berusar sig	3	29	50	3	31	–

a) Tungt narkotikamissbruk = allt missbruk av narkotika där injektion förekommit, samt allt övrigt dagligt eller så gott som dagligt missbruk av narkotika.

b) Regelbundet narkotikamissbruk = använt narkotika någon/några gånger per månad – någon/några gånger per vecka och där intagningssättet är annat än injektion.

c) Tillfälligt narkotikamissbruk = använt narkotika någon/några gånger.

missbruk av narkotiska preparat. Regelbundet narkotikamissbruk, alltså de individer som använt narkotika regelbundet (någon/några gånger per månad eller någon/några gånger per vecka) och där intagnings sättet är annat än injektion har även det uppgetts öka av relativt många.

Däremot är det några färre som ser en ökning av det tunga narkotikamissbruket (allt missbruk av narkotika där injektion förekommit, samt allt övrigt dagligt eller så gott som dagligt missbruk av narkotika). Vad gäller det tunga narkotikamissbruket har även flest respondenter uppgett ”ingen förändring”.

Det är överlag ett färre antal som uppger att något har minskat i omfattning. Här står dock ecstasy ut med 24 respondenter som uppgett att de har observerat en minskning av detta preparat, och så har fallet även varit i de senaste rapporterna.

Kat är det preparat som flest respondenter dels uppgett att det inte förekommer och dels att de inte har någon uppfattning om. Detta är ett mönster som förekommit även i tidigare CRD-datainsamlingar.

Respondenterna får även möjlighet att kommentera ifall det finns ytterligare preparat på orten som de har sett en ökning eller minskning av, avseende förändringar i antalet personer. Preparat som dök upp här var framförallt spice och olika substitutionspreparat vid opiatberoende (subutex m fl), vilket 17 respektive nio respondenter rapporterar ha ökat med avseende på antalet personer. Fem respondenter påpekade även en ökning av mefedron.

Tillgången: Vad har ökat respektive minskat?

Precis som för förändringar i antalet missbrukande personer så är det cannabis (hasch och marijuana) som flest respondenter rapporterar en ökning av vad gäller tillgången. Även av bensodiazepiner har många uppgett en ökning av tillgången. Ecstasy och vitt heroin är de preparat vars tillgång störst antal respondenter uppgett en minskning av.

Det preparat med störst antal respondenter som rapporterat att det inte förekommer är även här kat, och precis som vad gäller antalet som missbrukar preparaten är det också störst antal som uppgett att de inte vet hur tillgången ser ut.

Tabell 2. Uppgiftslämnarnas bedömning av förändringarna i tillgången på olika preparat samt illegala bensodiazepiner, anabola steroider och svartsprit i de 15 största kommunerna, perioden januari–juni 2009.

	Före- kommer ej	Ökning	Ingen förändring	Minskning	Vet ej	Ej svar
Hasch	–	29	61	2	22	2
Marijuana	–	26	52	1	35	2
Vitt heroin	5	5	38	11	55	2
Brunt heroin	3	3	45	6	57	2
Amfetamin	–	16	58	3	37	2
Kokain	–	22	37	3	52	2
Ecstasy	5	2	35	14	58	2
Kat	14	6	12	–	82	2
LSD	8	3	27	4	72	2
GHB	5	18	27	2	62	2
Bensodiazepiner	1	26	52	1	34	2
Anabola steroider	2	9	30	1	72	2
Svartsprit	1	13	48	1	51	2

Uppgiftslämnarna har även i denna fråga fått möjlighet att lägga till preparat, i det här fallet vars tillgång de anser ökat, minskat eller varit oförändrad. Fem uppgiftslämnare nämner en ökning av spice och fyra stycken subutex och andra preparat som vanligtvis används vid opiatavvänjning. Tre respondenter uppger också en ökning av metamfetamin. Det är överlag färre som väljer att rapportera förändringar i tillgången än vad gäller förändringar i antalet missbrukande personer, i den här valfria frågan.

Förändringar av narkotika- och alkoholmissbruket i vissa grupper

I likhet med att många uppgett en ökning av antalet personer under 19 år som regelbundet berusar sig, är det flera i denna öppna fråga om förändringar i alkoholmissbruket på orten, som uppger en oro över att yngre ungdomar berusar sig och utvecklar ett beroende. Flertalet av dem som har uppgett förändringar i alkoholmissbruket har uppgett ett ökat problem med alkohol och ungdomar, men ungdomar är ett brett begrepp vilket bekräftas av att de respondenter som uppgett så skilda åldrar som ungdomar födda 1994–1995 till dem i tjugooårsåldern.

I uppfattningen av alkohol som ett problem som ökar bland ungdomar, så specificerar många respondenter ökningen till yngre flickor. Överlag uppger många av de som valt att svara på frågan ett intryck av ökad användning av alkohol bland kvinnor.

Ett flertal av dem som har uppgett förändringar i narkotikamissbruket uppger en ökad användning av cannabis i yngre åldersgrupper och två stycken har rapporterat om en mer liberal inställning till cannabis hos ungdomar.

Fyra uppgiftslämnare förmedlar en oro över GHB/GBL och tre stycken har uppgett ett ökat opiatmissbruk bland ungdomar i tjugooårsåldern.

Förändringar i missbruksmönstret

Det är endast 16 personer som uppger att de uppfattar förändringar i missbruksmönstret. Sex av dessa tar upp blandmissbruk som en vanlig företeelse och hälften preciserar detta med att personerna i fråga har tillgång till många olika preparat och väljer preparat efter tillfälle. Utöver detta uppger tre av uppgiftslämnarna att olika narkotikaklassade preparat tas i samband med alkohol.

Nya droger

Det absolut vanligaste preparatet som rapporterats som nytt är spice, av 35 rapporter från kommunerna handlade 16 stycken om spice (därtill har tre länspoliserna rapporterat spice). Ett helt nytt preparat för rapporteringssystemet är metedron, helt säkert är att två respondenter i kommunerna uppgivit detta preparat, eventuellt syftar uppgiftslämnaren i Borås som uppgivit metodrone, egentligen på metedron (även en trolig felstavning av mefedron). Dessutom har en länspolis² uppgivit metedron som ny drog. De två rapporterna från kommunerna kommer även de från polis. Metedron är en centralstimulerande drog som nyligen blivit narkotikaklassad.

Från Malmö kommun har ett preparat vid namn Taryak rapporterats. Det går inte att hitta mycket skriven fakta om det, men klart står att det är en typ av opium som förekommer i bland annat Pakistan. Andra nyrapporterade preparat är MDPV och Butylon varav båda har centralstimulerande effekter och är vid tryckningen av denna rapport inte narkotikaklassade. Slutligen har läkemedlet Lyrica inrapporterats, Lyrica används bland annat för att behandla ångest.

² I översikten över länspolisernas svar kan man se att förutom Stockholm har även länspoliserna i Östergötland uppgivit metodrone som ny drog, detta är dock samma rapportör som rapporterat metedron som ny drog i Linköpings kommun.

Nedan följer en sammanställning av de preparat rapporterade som nya från kommunerna. Samtliga preparat, inklusive de rapporterade från länspolismyndigheterna, beskrivs närmare i avsnittet Nya droger.

Nyrapporterade preparat från Sveriges 15 största kommuner

Borås:	Metedrone, A2 avmaskningsmedel för katter som blandas med fentanyl
Gävle:	Spice
Göteborg:	Spice, Lyrica, Mefadon, Mefedron, Spice, Skunk
Helsingborg:	Spice
Jönköping:	Spice
Linköping:	Metedron (Methedrone)
Lund:	Spice
Malmö:	Spice, Taryak, Tramadol, Fentanylplåster
Norrköping:	Spice
Stockholm:	Kratom, Morfindrom, Lyrica, Methedrone, Metamfetamin, Spice (sex rapporter)
Sundsvall:	Xanor, Spice
Umeå:	Efedrin, Mefedron, Spice
Uppsala:	–
Västerås:	Olika preparat inköpta på nätet
Örebro:	Lyrica

Övrigt

Det mesta av den informationen som kommer in under denna rubrik är specifik för respektive kommun. Något som går att säga är att förutom de två tidigare nämnda uppgiftslämnarna som rapporterade om en liberalare syn på narkotika har ytterligare fyra stycken uttryckt en oro över ungdomars mer liberala syn på alkohol och narkotika (framförallt cannabis). Fem respondenter påpekade också ett ökat missbruk av olika läkemedel, bland annat subutex.

Länspolismyndigheterna

Som tidigare nämnts svarar länspoliserna endast på frågor om nya droger och narkotikapriser. Narkotikapriserna redovisas årsvis i en separat rapport "Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2007". Samtliga av Sveriges 21 länspolismyndigheter besvarade enkäten.

Uppställt nedan är de nya droger som rapporterats från länspolismyndigheterna.

Nyrapporterade preparat från Sveriges länspolismyndigheter

Gotlands län:	Mefedron
Gävleborgs län:	Spice
Kronobergs län:	MDPV, Hawaiian Baby Rose
Norrbottnens län:	Internetdroger, Spice, opium (för att röka)
Stockholms län:	Metedrone
Uppsala län:	4 fluoramfetamin, 2C-B 1
Västernorrlands län:	Mefedron, Spice
Västmanlands län:	Butylon, 4MDPV
Östergötlands län:	Methedrone, Butylone

Från övriga länspolismyndigheter har ingen ny drog rapporterats till CRD.

Nya droger

Nedan redogörs för nya eller redan kända, men oftast relativt ovanliga, preparat, substanser och beredningar som inrapporterats första halvåret 2009. När det föreligger oklarheter kring ett preparat har hjälp tagits av NADiS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien). NADiS är en arbetsgrupp som tillkommit på initiativ av Statens folkhälsoinstitut och har deltagare från bland annat Rikskriminalpolisen, Tullverket, Giftinformationscentralen, Sahlgrenska sjukhuset, Dopinglaboratoriet, Statens Kriminaltekniska Laboratorium, Rättsmedicinalverket, Läkemiddelsverket, Statens folkhälsoinstitut och Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

Frågan om nya droger infördes i CRD våren 2000 och för alla nya preparat som inrapporteras kontrolleras om de tidigare förekommit i rapporteringssystemet. Under första halvåret 2009 har Butylon, Lyrica, Metedron, MDPV och Taryak3 rapporterats in som helt nya för rapporteringssystemet.

Det har även rapporterats in några preparat som inte går att härleda och troligen är felstavningar eller feluppfattningar. Två av dessa är metodrone och mefadon, metodrone uppges av rapportören ha liknande effekter som mefedron, för mefadon finns ingen övrig information. Rimligtvis är dessa preparat mefedron. Metodrone kan eventuellt även vara det nya preparatet metedron. Vidare har 4MDPV och 2C-B1 rapporterats in som med ledning av beskrivningarna av preparaten tillsvidare antas vara preparaten MDPV samt 2C-B. Morfindrom har rapporterats in från Stockholms kommun och i detta fall finns varken information eller liknelse med något annat preparat som kan reda ut vad det rör sig om. Detta preparat får därför tyvärr stå utan förklaring tillsvidare.

Nya preparat

Butylon

Vissa upplever ruset av Butylon (eller bk-MBDB) som MDMA (ecstasy) -liknande. Negativa effekter för Butylon är ungefär desamma som för mefedron och inkluderar huvudvärk, illamående, yrsel, ångest, oro, förvirring, sluddrigt tal, skakningar, svettningar, feber, stora pupiller, hallucinationer och sänkt medvetandegrad.

Butylon är vid tryckningen av denna rapport inte narkotikaklassat och rapporterades från två länspolismyndigheter, Västmanlands och Östergötlands län.

Lyrica

Lyrica är ett läkemedel som används för att behandla långvarig smärta, en viss form av epilepsi samt generaliserat ångestsyndrom. Den aktiva substansen i Lyrica är pregabalin.

Preparatet bör, p g a att effekten inte är klarlagd, inte användas av barn och ungdomar under 18 år. Olika symtom är kartlagda, varav de vanligaste är yrsel och sömnhet (se www.FASS.se för mer information).

Tre rapporter har kommit in om preparatet från Stockholm, Göteborg och Örebro. Från den ena framkommer att Lyrica användas för att förstärka effekten av opiater och observerad effekt var kraftig påverkan och sluddrigt tal. En av de andra rapportörerna uppger att det används av unga vuxna med alkohol- och i vissa fall narkotikaproblem, att effekten är ångstdämpande och vid hög dos ger en berusningseffekt. Den tredje rapportören uppger att det används av ungdomar i berusningssyfte och att det införskaffats på illegal väg.

³ Beskrivning av Taryak återfinns under opium.

Metedron

Metedron (bk-PMMA eller den kemiska beteckningen 1-(4-metoxifenyl)-2-(metylamino) propan-1-on) dök upp under 2009 och blev snabbt tillgänglig på relativt kort tid. Preparatet är centralstimulerande och ger ett euforiskt rus och kan ses som en ersättning för närbesläktade ”mefedron” som klassades som narkotika i maj 2009.

Substansens har ett nära släktskap med dokumenterat skadliga substanser, PMA och PMMA. Användning av preparatet kan leda till att kroppstemperaturen stiger okontrollerat och dödsfall har inträffat. Metedron narkotikaklassades under hösten 2009 och beslutet börjar gälla 9 december.

Det har kommit in två rapporter om preparatet varav den ena bland annat uppger att det används av ungdomar och den andra att det används av tidigare kokain/mefedron-användare.

MDPV

MDPV tillhör gruppen katinoner som vid användning ger centralstimulerande effekter liknande amfetamin. Beskrivna symptom inkluderar: yrsel, svettningar, huvudvärk, muskelspänningar, temperaturstegring, hög puls, synhallucinationer, hjärtklappningar och ångest.

Preparatet rapporterades från länspolisen i Kronobergs län och länspolisen i Västmanlands län rapporterade in 4MDPV. Länspolisen i Kronobergs län uppger att preparatet förekommer i form av pulver och används av studenter. MDPV inrapporterades även från en lokal rapportör i Gävle under en annan fråga. MDPV är vid tryckningen av denna rapport inte narkotikaklassat.

Övriga rapporterade preparat

2C-B

2C-B (BDMPEA, 4-Bromo-2,5-dimethoxyphenethylamine) tillhör gruppen fenylamider. Den är en psykedelisk drog som syntetiserades 1974. Effekterna påminner om en blandning av amfetamin och ecstasy. 2C-B förekommer oftast i tablettform. Det vanligaste intagnings sättet är att det sväljs eller snusas. Rapportören från länspolisen i Uppsala län har rapporterat 2C-B1 som nytt preparat som i det här fallet har antagits vara 2C-B då ingen information finns att tillstå om att 2C-B1 skulle vara något annat preparat. Rapportören uppger att det är tabletter/kapslar som används av yngre vuxna. 2C-B klassades först som hälsofarlig vara⁴ år 1999 och som narkotika år 2002.

Efedrin

Efedrin förekommer naturligt i ett antal arter som tillhör växtfamiljen Ephedraceae men det kan även framställas syntetiskt. Efedrin har en stimulerande effekt på centrala nervsystemet och liknar till sin kemiska uppbyggnad adrenalin. Användningen av preparaten är inte riskfri eftersom de adrenalinliknande effekterna kan framkalla bl a blodtrycksstegring och hjärtflimmer. Efedrin är en av komponenterna i antihistaminpreparatet Lergigan comp. och i de hostlindrande produkterna Lepheton och Mollipect. Förutom att efedrin förekommer inom dopning används det i förhoppning om viktreducerande effekt, eftersom efedrin påstås verka aptithämmande och förbränningsökande.

Efedrin och ephedra har förekommit flera gånger tidigare i rapporteringssystemet och rapporterades nu ifrån en respondent i Umeå kommun. Sedan den 1 september 2005 omfattas samtliga varor som innehåller efedrin eller ephedraextrakt av läkemedelslagen.

Fentanylplåster

Fentanyler är syntetiska opiater som är mycket starka. De starkaste är upp till 1 000 gånger starkare än heroin. Ibland säljs fentanyler som vanligt heroin, det späds för att överhuvudtaget kunna användas av missbrukare och eftersom doseringen är svår att uppskatta är överdoser vanliga.

⁴ Se bilaga 1.

Liksom andra opioider är fentanyler smärtstillande och har huvudsakligen samma effekter som morfin och heroin. Effekten inträder snabbt.

Fentanyler har rapporterats in till rapporteringssystemet ett flertal gånger under flera namn, i detta fall som fentanylplåster. Fentanylplåster, Durogesic, har även det rapporterats in tidigare. Durogesic används bland annat vid cancerbehandling.

Medlet är narkotikaklassat och rapporterades senast in från en respondent i Malmö kommun som uppgav att fentanylplåster används av heroinister som löser upp och injicerar det. Det rapporterades även in från Borås i kombination med avmaskningsmedel för katter, blandningen används enligt informatören av ungdomar.

Hawaiian Baby Woodrose

Argyreia Nervosa (Hawaiian Baby Woodrose) är en växt som är släkt med "Blomman för dagen", men har kraftigare effekter. Preparatet innehåller LSA (närbesläktat med LSD) och ergolin. Det är fröna som äts för att uppnå en hallucinogen effekt och går under produktnamnet "Hawaiian Baby Woodrose". Argyreia Nervosa är en art i familjen vindeväxter från Indien och Burma. Växten finns även i flera andra områden i världen, bland annat Hawaii.

Preparatet har förekommit tidigare i rapporteringssystemet och Hawaii baby rose rapporterades nu in av länspoliserna i Kronobergs län. Växten är inte narkotikaklassad i Sverige.

Kratom

Kratom (*Mitragyna speciosa*) växer i bland annat Thailand och är där föremål för narkotikakontroll.

Mitragyna speciosa är ett träd vars blad innehåller mitragynin och andra psykoaktiva ämnen och används i vissa fall som opiumpersubstitut.

Kratom kan rökas, tuggas eller beredas till te. Preparatet har sammansatta effekter, bland annat stimulerande i låga doser och opiatliknande i högre. Kratom har rapporterats in flera gånger tidigare och nu senast från Stockholms kommun.

Mefedron

Mefedron är en centralstimulerande drog. Substansen anses ge ett euforiskt rus med hallucinogen effekt. Andra effekter uppges vara ökad energi, ökad social förmåga och välbefinnande. Andra rapporterade effekter är ångest, oro, svettningar, psykos, yrsel och i några fall medvetlöshet.

Mefedron kallas ibland på grund av dess lukt, för "krabba" eller "räka" och förekommer oftast i pulverform men även som tabletter eller i kapsel. I de senaste rapporterna som kommit in till CRD har användarna beskrivits som ungdomar.

I maj 2009 klassades mefedron som narkotika efter att tidigare varit klassad som hälsofarlig vara⁵.

Metamfetamin

Metamfetamin är snarlikt amfetamin både vad gäller den kemiska strukturen som effekter, men anses vara starkare än vanligt amfetamin. Preparatet förekommer oftast som pulver men även tabletter och det kan dessutom framställas i kristallform och kallas då bland annat för "ice" (effekterna anses då vara starkare än för andra typer av metamfetamin). Både tabletterna och pulvret kan förekomma i olika färger. Metamfetamin liksom amfetamin kan tas oralt, sniffas, injiceras eller rökas.

Metamfetamin dyker upp i rapporteringssystemet till och från och rapporterades senast in från Stockholms kommun och uppges användas av personer som missbrukar centralstimulerande preparat. Metamfetamin är narkotikaklassat.

⁵ Se bilaga 1.

Opium

Opium är torkad saft från opiumvallmo och innehåller flera alkaloider varav morfin dominerar. Raffinerat opium, så kallat rökopium, fås genom en process där det först males ned, raffinerat opium är svart.

Opiumets medicinska egenskaper upptäcktes tidigt. Det är både lugnande och sömnbringande. Att röka opium som njutningsmedel började i Europa på 1500-talet och spreds senare till framför allt Kina. Opium är narkotikaklassat och rapporterades av länspolisen i Norrbottens län, med ett tydliggörande att preparatet röks. Av en lokal rapportör i Malmö rapporterades Taryak, som enligt befintliga källor är antingen en form av opium eller ett annat namn för opium som förekommer i bland annat Pakistan. Taryak rapporterades av en lokal rapportör från Malmö som uppger att det röks av grupper från Mellanöstern.

Skunk

Det finns olika åsikter om definitionen av skunk men flera källor⁶ menar att det är marijuana som vanligtvis har en högre THC-halt än vanligt förekommande marijuana (och även hasch) och att det är en hybrid av olika plantor som odlas under optimala och kontrollerade former.

Skunk har rapporterats tidigare till CRD och den senaste rapporten kom från en respondent i Göteborgs kommun.

Spice

Spice är en växtblandning med egenskaper som tycks likna de för cannabis. Tidigare trodde man att det var växterna i sig som gav preparatet dess cannabisliknande effekt, men nu finns det forskning som visar att syntetiska cannabinoider har tillsatts olika växtblandningar.

Spice intas genom rökning. Vid förekommande fall av förgiftning har symtomen varit hög puls, stora pupiller, lätt förhöjt blodtryck samt att den förgiftade mått allmänt dåligt.

I juli 2009 beslutade regeringen att klassificera sju substanser som kan förekomma i olika spiceblandningar. Spice är känt under flera olika namn till exempel Spice Gold, Spice Diamond och Spice Arctic Synergy. Spice inrapporterades in första gången sommarhalvåret 2007. I den senaste insamlingen har 19 rapporter kommit in om spice som ny drog och ytterligare tolv respondenter har under andra frågor nämnt att drogen förekommer på orten.

Tramadol

Tramadol är den aktiva substansen i de receptbelagda läkemedlen Tramadol, Tradolan, Tiparol och Nobligan. De är morfinliknande och smärtstillande läkemedel. Den smärtstillande effekten börjar vanligtvis inom cirka en timme och varar upp mot sex timmar. Läkemedel med tramadol finns i tablettform samt som injektionsvätska.

Tramadol har tidigare förekommit i rapporteringssystemet. Under första halvåret 2009 rapporterades tramadol från en lokal rapportör i Malmö.

Xanor

Xanor är ett läkemedel med den verksamma substansen alprazolam. Substansen tillhör gruppen benzodiazepiner och används vid behandling av ångestsymtom. Benzodiazepiner anses ofta förekomma i samband med blandmissbruk.

Xanor är narkotikaklassificerat och första halvåret 2009 rapporterades det in från en lokal rapportör i Sundsvall.

⁶ Se bl a Gahlinger (2004) och Iversen (2008).

Sammanfattande kommentarer

På grund av att antalet rapportörer varierar mellan de olika kommunerna och för att missbruksbilden sannolikt skiljer sig åt mellan kommunerna, är det problematiskt att säga något övergripande om Sveriges 15 största kommuner. Dessutom har svaren från de tre storstäderna ett stort inflytande på svarmönstret då sammanlagt 52 av de 116 respondenter som svarat på enkäten kommer från dessa kommuner.

Respondenterna får svara på om de har upplevt några förändringar i missbruket första halvåret 2009 jämfört med föregående halvår. Problemet med denna typ av frågeställning är att svaren till stor del baseras på respondenternas subjektiva uppfattningar. Det tillkommer även att det troligen är lättare att märka av en ökning än en minskning av en problemsituation och ett skäl kan vara att det oftast medför negativa effekter i form av till exempel ökad arbetsbelastning⁷. Om en rapporterad ökning är en reell ökning, lämnas därför över till respektive lokal kontaktperson att avgöra, då denne kompletterar respondenternas svar och dels har en lokal kunskap och dels vid behov kan följa upp med ytterligare fakta. Att flera personer rapporterar en ökning av ett preparat måste däremot tas på allvar, det betyder om inte annat att det är ett befintligt problem.

Det preparat som flest respondenter rapporterar en ökning av är cannabis. Även om dessa uppgifter främst rör personer som kommer i kontakt med vård, polis och frivilligorganisationer kan det vara intressant att veta att generellt i befolkningen är cannabis det överlägset vanligaste preparatet som folk uppger sig ha provat någon gång (CAN 2009). Respondenterna rapporterar även om en ökning av missbruk av sömnmiddel/lugnande medel och en ökad tillgång av illegala bensodiazepiner. Bensodiazepiner anses vanligt vid blandmissbruk, vilket något flera uppgiftslämnare rapporterar om.

Ecstasy är det preparat som flest antal respondenter uppgett en minskning av, både vad gäller tillgång och antalet personer som brukar drogen. Detta har varit ett återkommande resultat i de senaste CRD-rapporterna. Ecstasy har även minskat i beslagsstatistiken under 2000-talet (CAN 2009). Detta kan bero på att det går trender även i val av narkotiska preparat.

Kat (*Catha edulis*) är det preparat som flest respondenter dels uppgett att det inte förekommer och dels att de inte har någon uppfattning om. Detta är ett mönster som förekommit även i tidigare CRD-datainsamlingar, samtidigt som katbeslagen fortsätter att öka (CAN 2009). Det går att tyda på olika sätt, till exempel att kat är relativt ovanligt i de orter som ingår i urvalet, det kan också vara så att de utvalda respondenterna inte har någon uppfattning om preparatets utbredning då det främst antas brukas inom vissa grupper, nämligen de som ursprungligen härrör från odlingsländerna (CAN 2009).

Bland övriga preparat som uppgiftslämnarna själva väljer att lyfta fram märks framför allt spice och olika substitutionspreparat vid opiatavvänjning.

Eftersom respondenterna dels svarar utifrån sin arbetsroll i kommunen och dels gör en subjektiv bedömning så förekommer det att preparat som rapporterats vara nya redan har redovisats från samma kommun i en tidigare datainsamling. Spice är det absolut vanligast rapporterade preparatet och utmärkande för första halvårets resultat är att många kommentarer om spice inkommit. Sju syntetiska cannabinoider som kan förekomma i spiceblandningar har sedan datainsamlingsperiodens slut blivit narkotikaklassade, återstår att se om detta får någon effekt på nästa halvårs resultat. Tecken finns på att preparatet metedron infördes på marknaden som ett substitut för mefedron, som blev narkotikaklassat i maj 2009. Även metedron har nu blivit narkotikaklassat.

⁷ En längre diskussion om detta finns i avsnittet *Tolkningsproblem*.

Källor

Referenser

CANs Faktaserie om droger.

CANs rapporteringssystem om droger (CRD), våren 2000 – andra halvåret 2008.

Den illegala drogsituationen i Sverige 2007 (2008). Stockholm: Rikskriminalpolisen, Tullverket.

CAN (2009). *Drogutvecklingen i Sverige 2009*. Stockholm: Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN).

EMCDDA (2009). Årsrapport över situationen i Europa 2009. Luxemburg: EMCDDA.

Gahlinger, Paul M (2004). *Illegal drugs: a complete guide to their history, chemistry, use and abuse*. New York: Plume.

Hartelius, Jonas (2009). *Narkotika: dopningsmedel och hälsofarliga varor*. 10, omarb. uppl. Stockholm: Svenska Carnegieinstitutet.

Iversen, Leslie L (2008). *The science of marijuana*. 2 upplagan. New York: Oxford University Press.

Nordegren, Thomas & Tunving, Kerstin (1997). *Droger A–Ö: [en uppslagsbok om historia, effekter, behandling, preparatnamn, fackuttryck och drogslang]*. 2, omarb. utg. Stockholm: Natur och kultur.

Rikskriminalpolisen, Kriminalpolisenheten och Tullverket (2008). *Den illegala drogsituationen i Sverige 2007: redovisad perioden 2005–2006*. Stockholm; Rikskriminalpolisen och Tullverket.

Rikspolisstyrelsen (2007). *Narkotika – En grundläggande handledning för Polisen inklusive drogtecken och symptom*. RPS Rapport 2007:1 Stockholm: Rikspolisstyrelsen.

Ej publicerade källor

NADiS (Nätverket för den aktuella drogsituationen i Skandinavien).

Fakta hämtad från olika webbplatser under perioden 16 november till 4 december 2009

Dopingjouren	www.dopingjouren.nu
Drugnews	www.drugnews.se
Drugwiki - Drugs, steroids, pills, medicine. This is your online resource!	www.drugwiki.net
Erowid – Documenting the Complex Relationship Between Humans & Psychoactives	www.erowid.org
European Monitoring Centre for Drug Addiction	www.emcdda.europa.eu
Flashback	www.flashback.se
FASS.se - Källan till kunskap om läkemedel	www.fass.se
Läkemedelsverket	www.lakemedelsverket.se
Nationalencyklopedin	www.ne.se
Magiska Molekyler Wiki	wiki.magiskamolekyler.org
Regeringskansliet	www.regeringen.se
Statens folkhälsoinstitut	www.fhi.se
U.S Drug Enforcement Administration	www.justice.gov/dea
WIKIDoc The Original Medical Wiki/Encyclopedia	www.wikidoc.org
WikipediA – Den fria encyklopedin	www.wikipedia.org

Klassificering av hälsofarlig vara

1999 tillkom Lag (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Syftet med lagen är att på ett tidigt stadium möjliggöra kontroll av substanser som ”på grund av sina inneboende egenskaper medför fara för människors liv eller hälsa och som används eller kan antas användas i syfte att uppnå berusning eller annan påverkan.” Lagen kan bara tillämpas på sådana varor som inte omfattas av narkotikastrafflagen eller lagen om dopingmedel och inte heller är godkända som läkemedel inom EU.

På förslag från Statens folkhälsoinstitut fattar regeringen beslut om vilka varor som ska regleras. Listan över substanser som klassificerats som hälsofarliga varor finns i Förordningen (1999:58) om förbud mot vissa hälsofarliga varor. Sedan lagens tillkomst har ett flertal substanser som klassificerats som hälsofarlig vara i ett senare skede kommit att klassificeras som narkotika.

Klassificering av narkotika

Narkotikaklassificeringen regleras genom Narkotikastrafflagen (1968:64) och Lag (1992:860) om kontroll av narkotika. Lagarna beskriver vad som definieras som narkotika samt vilka bestämmelser som gäller. I Sverige tillämpas ett kontrollsystem som klassificerar substanser individuellt, dvs. substans för substans. Regeringen fattar beslut om vilka varor som ska regleras.

Statens folkhälsoinstitut har regeringens uppdrag att bevaka och utreda behovet av narkotikaklassificering av sådana varor som inte utgör läkemedel. Läkemedelsverket ansvarar för de varor som även används som läkemedel. I de fall någon av myndigheterna finner behov av kontroll av en substans föreslås detta till regeringen som sedan fattar beslut i frågan.

Den totala listan över narkotikaklassificerade substanser finns i Läkemedelsverkets författningssamling (LVFS 1997:11).

Att ett preparat klassificeras som narkotika till skillnad mot hälsofarlig vara innebär bland annat att, förutom innehav och försäljning, även bruket blir olagligt.

Tidigare rapporter

- Nr 68** Drogutvecklingen i Sverige. Rapport 2002
- Nr 69** Skolelevers drogvanor 2002
- Nr 70** Svenska elevers drogvanor från sexan till nian
- Nr 71** Drogutvecklingen i Sverige. Rapport 2003
- Nr 72** Spelmissbruk bland ungdomar
- Nr 73** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2003
- Nr 74** Mönstrandens drogvanor 2002
- Nr 75** Ungdomars drogvanor 1994–2003. Intervjuer med 16–24-åringar
- Nr 76** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2003
- Nr 77** Skolelevers drogvanor 2003
- Nr 78** Mönstrandens drogvanor 2003
- Nr 79** Uppföljning och utvärdering av insatserna mot svartsprit
- Nr 80** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2003
- Nr 81** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2004
- Nr 82** Drogutvecklingen i Sverige – Rapport 2004
- Nr 83** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2004
- Nr 84** Skolelevers drogvanor 2004
- Nr 85** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2004
- Nr 86** Mönstrandens drogvanor 2004
- Nr 87** Drogvanor i gymnasiet år 2, 2004
- Nr 88** Alkohol- och narkotikamissbruk bland invandrare
- Nr 89** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under våren 2005
- Nr 90** Skolelevers drogvanor 2005
- Nr 91** Drogutvecklingen i Sverige 2005
- Nr 92** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser under hösten 2005
- Nr 93** Drug Trends in Sweden 2005
- Nr 94** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2005
- Nr 95** Mönstrandens drogvanor 2005
- Nr 96** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2005–2006
- Nr 97** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2005–2006
- Nr 98** Drogutvecklingen i Sverige 2006
- Nr 99** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2006
- Nr 100** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg sommarhalvåret 2006
- Nr 101** Kartläggning av narkotikapolitiska handlingsplaner i kommuner och stadsdelar
- Nr 102** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2006
- Nr 103** Skolelevers drogvanor 2006
- Nr 104** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2006–2007
- Nr 105** Mönstrandens drogvanor 2006
- Nr 106** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser i Göteborg vinterhalvåret 2006–2007
- Nr 107** Drogutvecklingen i Sverige 2007
- Nr 108** Skolelevers drogvanor 2007
- Nr 109** Kokain – ett uppmärksammat problem
- Nr 110** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser sommarhalvåret 2007
- Nr 111** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser vinterhalvåret 2007–2008
- Nr 112** Narkotikaprisutvecklingen i Sverige 1988–2007
- Nr 113** Drogutvecklingen i Sverige 2008
- Nr 114** Skolelevers drogvanor 2008
- Nr 115** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser första halvåret 2008
- Nr 116** CANs rapporteringssystem om droger (CRD). Tendenser andra halvåret 2008
- Nr 117** Drogutvecklingen i Sverige 2009
- Nr 118** Skolelevers drogvanor 2009

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, har till uppgift att sprida information om alkohol, narkotika och andra droger till alla som arbetar inom drogområdet. Det gör vi genom att samla in och bearbeta fakta som vi sedan sprider via olika publikationer, kurser, konferenser och webbplatser samt via vårt bibliotek.

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning
Box 70412, 107 25 Stockholm, Klara Norra Kyrkogata 34
Tel 08-412 46 00, Fax 08-10 46 41, www.can.se